

Фондация „Български център за нестопанско право“

**Отчет за дейността
2008**

Мисията

на Българския център за нестопанско право е да оказва подкрепа при изработване и прилагане на закони и политики с цел развитие на гражданското общество, гражданското участие и доброто управление в България.

За нас

Фондация „Български център за нестопанско право“ (БЦНП) е създадена през 2001 г. като организация в обществена полза, регистрирана в Централен регистър за ЮЛНЦ при Министерство на правосъдието.

От самото си учредяване БЦНП се утвърди като водещ експерт в областта на правната и финансова рамка на нестопанските организации (НПО) и важен ресурсен център за НПО в България. БЦНП съсредоточава усилията си към оказване на правна подкрепа за НПО, подобряване практиката по прилагане на законодателството за нестопанските организации, както и изграждане и развиване на капацитета им.

Нашата дейност включва:

- Консултации по общата правна и данъчна рамка на фондации и сдружения;
- Поддържане на онлайн база данни с актуално законодателство на НПО, специализиран новинарски раздел и изпращане на новини по електронна поща, поддържане на интернет базиран форум, както и база данни за счетоводни услуги;
- Регистрация и вписване на промени на сдружения, фондации и търговски дружества;
- Изработване на правни проучвания, анализи и документи;
- Организиране на обучения, свързани с правната и данъчната рамка на НПО, добро управление, стопанска дейност, предоставяне на социални услуги, застъпничество;
- Разработване на стратегии и планове за развитие на организации.

Какво се случи през 2008 г.

Скъпи колеги и приятели,

Приключи още една година, която беше изпълнена с много предизвикателства. С какво ще запомним 2008 г.:

А. Държавата започна да се превръща в основен фактор за финансиране на нестопанските организации. Програма ОПАК раздаде почти 25 млн. лева за проекти на НПО – изключително голяма сума, която би трябвало да стабилизира финансирането с оглед на намаляването на чуждестранните донори. От друга страна, обаче, голяма част от организациите с финансирани проекти, не само нямат собствен уебсайт, но и нямат никакво присъствие в Интернет. През 2008 г. беше прекратена и Програма ФАР за развитие на гражданското общество, което лиши гражданските организации у нас от над 2 млн. евро.

Б. Продължи традицията държавата да раздава основната част от бюджетната субсидия за нестопански организации без конкурс. За 2009 г. отново е предвидено увеличение на парите за нестопански организации (с почти 2 млн. лева), но увеличението на парите за конкурс дори не покриват инфлацията от миналата година. Надяваме се, че през следващата година, след влизането в сила на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси, няма да се стигне до финанси-

ране на организации, в управлението на които участват представители на властта.

В. Министерството на финансите отново се опита да премахне облекченията за дарения към нестопански организации (предложението беше

да се премахнат всякакви съществуващи облекчения, включително и освобождаването от местния данък върху получени дарения). Този път обяснението беше в Европейската комисия. За наша радост, след една изключително активна кампания на група организации, Министерството на финансите промени своите предложения и възстанови всички съществуващи облекчения за нестопански организации. Но истината е, че за втора поредна година, вместо да се борим за подобряване на средата в България, ние се борим тя да се запази.

Надяваме се 2009 г. да доведе до промяна в цялостното отношение на държавата към нестопанските ор-

ганизации и тя да разбере, че те са важни партньори (както и важен коректив в много случаи) и да помисли по какъв начин да подкрепи тяхната дейност и по-активното им включване в обсъждане на ключови въпроси в управлението на страната.

Българският център за нестопанско право ще продължи да популяризира идеята за създаване с държавни средства на Фонд за подкрепа на гражданското общество, който да е независим от държавата. Ще насочим своето внимание и към по-активно участие на НПО в процесите на приемане на решения, стратегии и закони. Трета сфера, в която започваме активна работа, е изграждане на актуална база данни с информация за активните граждански организации. Надяваме се да изградим уебсайт, който да централизира разпокъсаните или неактуални към настоящия момент бази данни, който да може да се поддържа в бъдеще с минимални усилия.

2009 ще бъде важна и от организационна гледна точка за нас. През февруари изтече моят мандат като директор на организацията и функциите ми се поемат от Ралица Величкова, досегашен правен експерт към БЦНП.

С пожелания за успешна година

*Любен Панов,
Директор*

Ралица Величкова е юрист по образование, с осемгодишна адвокатска практика. Била е правен консултант към „Инициатива за укрепване на съдебната система“ проект на Американската агенция за международно развитие, а през последните две години – част от правния екип на Български център за нестопанско право.

Финансова рамка на НПО

Кампания за запазване на данъчните облекчения за дарения

В края на 2008 г. Министерство на финансите подготви предложения за изменение на данъчните закони, с които се предвиждаше цялостно премахване на данъчните облекчения за дарения в полза на нестопански организации в обществена полза, както и премахване на освобождаването от заплащане на местните данък дарение и данък наследство. Изтъкнатата за това причина беше изискването на Европейската комисия България, като пълноправна държава членка на Европейския съюз (ЕС), да осигури равно данъчно третиране на всички лица от ЕС, което от своя страна означава и осигуряване на възможността за ползване на данъчни облекчения за дарения към нестопански организации в рамките на целия ЕС. В изпълнение на това изискване българското финансово министерство предложи да бъдат премахнати изцяло съществуващите облекчения за дарения в полза на български НПО.

По повод намеренията на министерството направихме проучване за проблема и решаването му от други държави членки на ЕС. Изводът бе, че нито една от тях не е възприела такъв подход за преодоляване на неравното данъчно третиране в националното си зако-

нодателство. Напротив, две от страните – Полша и Холандия, дори са разширили възможността за ползване на данъчни облекчения за дарения, като са включили и НПО от целия ЕС. Като взехме предвид примера на други европейски държави, както и принципната политика на Европа за насърчаване развитието на гражданското общество, застанахме на позицията, че в условията на постепенно намаляване на източниците на финансиране на нестопанския сектор, цялостното премахване на данъчните облекчения за дарения е проява на липсата на държавна воля за насърчаване не само на дарителството, но и за липса на конструктивна политика за подпомагане съществуването и развитието на активно, независимо и стабилно гражданско общество.

С цел запазване на облекченията за дарения за НПО, организирахме кампания заедно с Български дарителски форум, Български форум на бизнес лидерите, фондация „Дале“, фондация „Програмен и аналитичен център за европейско право“, фондация „Работилница за граждански инициативи“, фондация „Помощ за благотворителността в България“, Център за култура и дебат „Червената къща“, „Каритас България“ и Българската асоциация на лицата с интелектуални затруднения. Бе подготвено и изпратено до национални и европейски институции ста-

новище, подписано от десет нестопански организации, бе получена медийна подкрепа, както и подкрепа от чуждестранни организации, сред които Полския донорски форум и Европейския център на фондациите. В рамките на кампанията, бе получена подкрепа от над 140 организации и над 700 граждани от цяла България.

Първите резултати от общите усилия бяха налице в началото на ноември, когато Министерски съвет внесе в парламента проекти на данъчните закони, в които бе залегнало запазването на данъчните облекчения за дарения в полза на български НПО и „отваряне“ на тази възможност за дарения и към организации в ЕС. След едномесечно обсъждане на законопроектите, в края на ноември Народното събрание прие измененията в Закона за местните данъци и такси, според които облекчения режим се запазва, но наред с това се дава правото и на чуждестранни организации да го ползват. В началото на декември се приеха и измененията в Закона за данъците върху доходите на физическите лица, както и в Закона за корпоративното подоходно облагане. Като положителен резултат от кампанията и съвместните усилия на българските неправителствени организации, граждани, европейски институции и медии е запазването на облекченията за дарения за организации в обществена полза. За разлика от измененията в ЗМДТ, обаче възможността за ползване на данъчни облекчения за

корпоративни и индивидуални дарения не се разширява по отношение на дарения в полза на организации, установени в други държави членки на ЕС.

Кампания за въвеждане на мерки за финансова устойчивост

През 2008 г. като продължение на работата ни от 2007 г. започнахме действия за въвеждане на пакет от мерки за финансова устойчивост на българските НПО. Пакетът включва: въвеждане на механизъм за предоставяне за благотворителни цели на събрания от благотворителни SMS-и ДДС; въвеждане на механизъм за 1 %, чрез който физически лица-данъкоплатци ще могат да избират получател-нестопанска организация на 1 % от

платения от тях данък; увеличаване на размера на средствата от държавния бюджет, разпределяни ежегодно след конкурс за юридически лица с нестопанска цел; създаване на Фонд за подкрепа на гражданското общество. Те бяха представени на организирана през април конференция на НПО, институции и медии, както и на последващи срещи с държавни органи и медии.

С цел да разберем мнението на самите НПО в България относно мерките, които според тях са най-подходящи и необходими, направихме допитване, в което участие взеха 160 нестопански организации от цялата страна. На основата на получените резултати, съсредоточихме усилията си върху представянето и въвеждането на мярката, получила най-много подкрепа – Фонд за подкрепа на гражданското общество.

Фонд за подкрепа на гражданското общество

Фондът за подкрепа на гражданското общество има за основна цел финансирането на проекти на нестопански организации в обществена полза. Първоначалните средства във фонда ще се предоставят от държавата. Тези средства ще се управляват като се инвестират по определен в закон начин, а само реализираната печалба ще бъде разходвана за финансиране на проекти. По този начин се осигурява дългосрочното съществуване на Фонда.

Подобни структури съществуват и в други страни от Централна и Източна Европа, като например в Естония, Унгария, което стана ясно след направените сравнителни изследвания и правни проучвания. На основата на тях започнахме работа по проект на закон, който да регламентира структурата, дейността и функциите на Фонда.

Единен финансов стандарт за предоставяне на социални услуги

Представител на БЦНП за втора поредна година участва в междуведомствената работна група между Министерство на труда и социалната политика, Министерство на финансите и Националното сдружение на общините в Република България за изготвяне на решението за разпределение на делегирани държавни и местни дейности в областта на социалните услуги, образованието и здравеопазването. Най-важната промяна бе приемането на единния финансов стандарт (РЕШЕНИЕ на Министерски съвет № 20 от 21 януари 2008 г. за разделение на дейностите, финансирани чрез общинските бюджети, на местни и делегирани от държавата и за определяне на стандарти за финансиране на делегираните от държавата дейности през 2008 г.), с което се премахна затруднението общините да организират конкурси за възлагане на социални

услуги и договарянето им с външни доставчици. До този момент някои общини отказваха да прехвърлят средствата за заплати към спечелилата организация при организиране на конкурс (или въобще отказваха да организират такъв), аргументирайки се с липсата на единния финансов стандарт.

Законодателна рамка на НПО

Участие на граждани и НПО в процеса на вземане на решения

През 2008 г. БЦНП започна работа по усъвършенстването на правната рамка, свързана с участието на НПО в процесите на вземане на решения, изработване на политики и законодателния процес.

Експертите на БЦНП изготвиха два правни анализа по проблемите на гражданското участие. Първият анализ е критичен преглед на съществуващата законодателна уредба в България на участието на НПО в процесите на вземане на решения и нормотворческата дейност на различни нива: парламент, правителство, отделни министерства. Представени са и конкретни примери на това участие в различни формати: работни групи, консултативни съвети, държавно-обществени органи и др. Другият изготвен правен анализ представя практиките на участие на НПО при вземане на решения в избрани европейски страни и акцентира върху приемането на стратегически документи за партньорство на НПО и държавата, както и върху създаването на различни отдели за работа с НПО в отделни

институции. Направените изводи са залегнали в основата на стратегически документ, който препоръчва адекватен за българската среда модел на сътрудничество на държавата и НПО и включването им в процесите на вземане на решения на различни нива.

Като част от дейностите в подкрепа на гражданското участие, експерт на БЦНП взе участие в работната група към Комисията по правни въпроси в Народното събрание, по новия законопроект за прякото участие на гражданите в управлението. Законопроектът предвижда по-либерален режим на провеждане на референдуми по инициатива на гражданите.

През 2008 г. експерти на БЦНП се включиха и в различни обществени обсъждания във връзка с разширяването на гражданското участие: участие в обсъждането на концепцията за нов Закон за нормативните актове, предвиждащ задължителни консултации на нормативните актове със заинтересованите лица, вкл. НПО; участие в гражданска дискусия по новия законопроект за референдумите и др.

Също така експертите на БЦНП подготвиха становища, защитаващи възможностите за по-широко гражданско участие, които бяха представени пред различни държавни институции.

Законопроект за лобирането в България

В рамките на процеса по обсъждането от българския парламент на законопроекта за лобистката дейност БЦНП представи свои становища, според които приложното поле на закона следва да се ограничи само до организациите в частна полза, а НПО в обществена полза свободно да участват при формирането на политики.

Кампания за приемане на Закон за доброволчеството

През 2008 г., по повод на Международния ден на доброволците – 5 декември, БЦНП, заедно с Фондация „Дале“ и „Национален алианс за работа с доброволци“ организира поредната кампания за приемане на Закон за доброволчеството. Предложеният проект на закон получи подкрепата на 150 нестопански организации. Бе потърсено и съдействието на Парламента, но и тази година нашето предложение не стигна до пленарна зала.

Всяка година доброволчеството мобилизира над 100 милиона европейци за добри дела. То формира 3 % от брутният вътрешен продукт на България и има възвращаемост от 5 евро за всяко 1 евро. Доброволчеството също така насърчава солидарността между поколения-

та, межкултурния диалог и социалната солидарност. Тези факти са и в основата на нашите дългогодишни усилия за приемане на закон, с който да се регламентира доброволческата дейност, като по този начин да се осигури правната сигурност и на самите доброволци.

Работна група по Програма за развитие на селските райони 2007–2013 г.

Наши експерти бяха включени в постоянните работни групи по ос 3 („Качество на живот в селските райони и разнообразяване на селската икономика“) и ос 4 („Изграждане на местен капацитет и подобряване на местното управление“) към Комитета за наблюдение по Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г. На първите заседания на работните групи се приеха правилата за организация на работата на групите.

Платформа „Социални политики“

БЦНП като член на Платформа „Социални политики“¹ участва активно в проекта, изпълняван от Платформата: „Застъпническа кампания, насочена

¹ Платформа „Социални политики“ обединява 13 граждански организации с доказан опит и професионализъм в социалната сфера в България, чиято цел е да отстояват позициите на гражданските организации пред държавните институции и обществеността и да мобилизират експертния си потенциал за участие във формирането на социалните политики.

към промени в законодателството, които да дадат възможност гражданските организации да предоставят здравни услуги“. В рамките на тази инициатива експертите на БЦНП, който се явява една от водещите организации в Платформата, участваха в подготовката на Стратегически документ, анализиращ участието на юридическите лица с нестопанска цел в предоставянето на здравни услуги в Република България. Съществена част от документа са предложените в краткосрочен и дългосрочен план мерки и промени, които да позволят включването на НПО в пазара на предоставяне на здравни услуги и регламентирането им като равнопоставен доставчик. Стратегическият документ бе представен от експерти на БЦНП на кръгла маса на тема „Промени в системата на здравеопазването в България. Статут на лечебните заведения“, състояла се на 18 юни и подкрепена от Институт „Отворено общество – София“.

Нестопанските организации смятат, че биха могли да участват в предоставянето на услуги, извършвани от здравните кабинети в училища, детски градини, домове за отглеждане на деца, лишени от родителски грижи като в тях задължително работи лице с медицинско образование. Като цяло анализът на международната практика направена от нашия екип показва,

че традиционно НПО са доставчици както на социални, така и на здравни услуги. Преимуществата, които имат, са: възможност за привличане на допълнителен финансов ресурс чрез проекти и кампании и доброволчески труд; по-голяма склонност на донорите да дават пари на такива организации, както и осигуряване на по-лесен достъп до услуги и по-малко бюрокрация.

Събития

Международна конференция „Финансиране на неправителствени организации“

На 2 април 2008 г. организирахме международна конференция „Финансиране на неправителствените организации“. Конференцията се проведе благодарение на финансовата подкрепа на Тръста за гражданско общество за Централна и Източна Европа и в партньорството с Институт „Отворено общество – София“ и Фондация „Лале“. Конференцията бе първа стъпка от стартиралата в началото на март 2008 г. кампания за финансова устойчивост на НПО. Присъстваха представители на повече от 120 неправителствени организации и различни държавни институции.

Дейвид Мур (САЩ) представи обзор на различните съществуващи механизми за финансиране на НПО. Нилда Булейн (Унгария) насочи вниманието към въпроси свързани с държавното финансиране, както и специфичния опит на унгарския Национален граждански фонд в периода 2004–2008 г. Заедно с Милан Андрейкович (Словакия) те представиха същността и предимствата на механизма за 1%, който се прилага в Унгария и Словакия. Механизмът на управление и структурата на Националната фондация за развитие на гражданското общество в Хърватия бяха представени от Ваня Скорич (Хърватия). Голям интерес предизвика и лекцията на Вим Якобс (Холандия) – председател на Асоциацията на благотворителните лотарии в ЕС, който разказа за опита на своята страна в разпределянето на приходи от благотворителни лотарии, възлизаци

на 220 млн. евро, в полза на нестопански организации. Акцент в програмата на конференцията бе обсъждането на ситуацията в България и възможностите за създаване на алтернативни източници за финансиране на НПО, като например създаване на Фонд за подкрепа на гражданското общество.

Национална конференция на НПО

Любен Панов участва като лектор в национална конференция на българските неправителствени организации, проведена на 28 май 2008 г. в НДК, като представи идеи за подобряване на финансовата ситуация за гражданските организации в България.

Стратегическо планиране на БЦНП

През юни в София се проведе стратегическо планиране на БЦНП, в което участие взеха членове на екипа и на Настоятелството. Дискутираха се въпроси, свързани с разширяването на дейностите на организацията в нови сфери. Идеите за нейното бъдещо развитие бяха отразени чрез допълване на мисията и целите ѝ.

Конференция за качеството на социалните услуги

На 26 септември 2008 г. в София се проведе национална конференция – „Предоставяне на качествени социални услуги в общността – необходимите промени“,

организирана от Програмен и аналитичен център за европейско право. На събитието бе представена правната рамка за качеството и контрола на социалните услуги в общността, както и стратегическия документ „Добра и ефективна регулация на стандартите за качество на социалните услуги в общността“, подготвени и представени от експерти на БЦНП. Участие взеха представители на местната власт и администрация, Агенция за социално подпомагане, Държавна агенция за закрила на детето, НПО – доставчици на социални услуги и организации на и за хора в неравностойно положение. Обсъдиха се успешните форми на партньорство, добрите практики и възможностите за осигуряване на тяхната устойчивост, тенденциите и предизвикателствата пред предоставянето на качествени социални услуги в България.

Публична лекция на тема „Гражданското участие в законодателния процес“

По инициатива на Европейската организация на студентите юристи (*ELSA*), експерт на БЦНП беше поканен за лектор в Юридическия факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Темата на публичната лекция бе „Гражданско участие в законодателния процес“, като бяха дискутирани актуални проблеми на участието на НПО в законотворческия процес.

Среща със сенатор от Аляска

През октомври 2008 г. се проведе среща на нашия екип с областния сенатор от щата Аляска, САЩ – Лесил Магуайър, която бе на посещение в България в рамките на стипендиантската програма на *German Marshall Fund*. На работната среща се обсъдиха сферите на дейност на българските НПО, тяхната активност, застъпнически кампании и възможностите им за участие в процеса на вземане на решения. Сенатор Магуайър, от своя страна, представи опита си като представител на държавната власт в работата си с местните НПО в щата Аляска.

Международни участия и дейности

Международни проекти

През 2008 г. продължи участието на Любен Панов като експерт в проекта на Европейския център за нестопанско право „*Strengthening the legal framework for citizen action through freedom of association*“ в Армения. Любен Панов взе активно участие в консултациите и изработването на Кодекс за консултации и сътрудничество с неправителствените организации, приет от Арменияското министерство на труда и социалната политика. Тази новаторска идея беше възприета от много други държавни институции и

в момента над 8 други министерства обсъждат приемането на подобни документи.

Като част от проекта Любен Панов участва и в регионална конференция за отношенията между правителството и гражданските организации, проведена в Грузия през юли, в която се включиха над 50 експерти и правителствени представители от Армения, Азербайджан,

Грузия и Молдова, за да обменят опит в областта на партньорството между НПО и държавата. БЦНП представи опита на България в социалното договоряне, както и участието на НПО във вземането на решения на местно ниво.

През октомври 2008 г. БЦНП в лицето на Любен Панов бе поканен да участва в редактирането

на албанския Закон за Фонд за развитие на гражданското общество, както и в изработването на различни документи, свързани с практическото му прилагане, като процедури за отпускане на грантове, механизъм за избор на членове на Управителния му съвет и други. В бюджета за 2009 г. Албания е определила 1 млн. долара за бюджет на фонда.

Участия в международни събития

През октомври наш представител участва в учебно пътуване до Брюксел, Белгия. В рамките на това пътуване участваха представители на български НПО, номинирани и подкрепени от граждански организации. Надя Шабани участва в учебното пътуване като представител на БЦНП и на Платформа „Социални политики“. Пътуването бе организирано от Институт „Отворено общество – София“ и целта му бе българ-

ските НПО да се срещнат с представители на европейски платформи на НПО и институции на ЕС като: Социалната платформа, *Euronet*, *ESAN*, *EU Civil society Contact Group*, представител на Европейската комисия (*Secretariat General u DG Employment, Social Affairs, Equal opportunities*). Част от програмата бе и официален обяд с еврокомисар Меглена Кунева.

Председателят на Настоятелството на БЦНП, Дейвид Мур, участва в първия Форум на неправителствени организации от черноморския регион, който се проведе между 31 октомври и 2 ноември в Букурещ, Румъния. Основна цел на събитието бе подобряване на диалога и взаимното запознаване на неправителствените организации от Армения, Азербайджан, Беларус, България, Грузия, Гърция, Молдова, Турция, Украйна, Румъния и Русия. Форумът събра повече от 220 участници от над 100 организации. Дейвид Мур представи правната рамка за НПО в България, както и проблемите, пред които са изправени организациите у нас.

Представител на БЦНП взе участие в Международна работна група, съставена от юристи към пан-европейската мрежа *Inclusion Europe*, която има за цел да проследи процеса на ратификация на Конвенцията за правата на хората с увреждания, приета от Организацията на обединените нации, в различните държави членки, както и да обсъди възможните подходи и решения за привеждане на националните законодателства в съответствие с

Конвенцията. Експертът на БЦНП представи опита на България във връзка с ратификация на Конвенцията, участва в обсъждането на необходимите реформи, които следва да се осъществят в отделните национални законодателства, както и в изработването на стратегически документи, които да послужат като обща основа за действие на ниво ЕС.

Представител на БЦНП взе участие в двудневен семинар „*Step Up: Sharing Successes and Challenges in Deinstitutionalization*“ през април в Будапеща, Унгария. Проявата беше организирана от Институт „Отворено общество – Будапеща“, Инициатива за психично здраве и *Homes for Children*. Участниците в семинара бяха представители на 10 страни от Централна и Източна Европа, които обсъдиха проблемите пред децентрализацията и предлагането на социални услуги в общността от НПО в региона.

БЦНП беше една от трите български организации, участници в Черноморска конференция за свободата на словото, проведена в Кишинев, Молдова през април 2008 г.

През август представител на БЦНП взе участие в международно лятно училище, организирано от Фондация „Конрад Аденауер“ в Сараево, Босна и Херцеговина. Темата бе „*The Rule of Law in Theory and Practice*“, като участие взеха юристи и политолози от Европа и САЩ, както и лектори от европейски университети.

Обучения и подкрепа за НПО

Обучения

През 2008 г. екипът на БЦНП организира поредица от обучения с подкрепата на Фонд „Социално подпомагане“. Темите на обученията бяха свързани с предоставянето на качествени социални услуги, децентрализация и деинституционализация и социално договаряне. Отделен акцент бе поставен върху темата за качеството на социалните услуги и успешния опит на конкретни общини по възлагане на социални услуги на външни доставчици. Бяха организирани 4 обучения за общински съветници, кметове, общински служители, като за участие бяха поканени и служителите на Агенция за социално подпомагане на местно ниво (Дирекции „Социално подпомагане“ и Регионални дирекции). Обученията бяха еднодневни и проведени в три планови региона. Те бяха организирани в партньорство с Асоциация на дунавските общини „Дунав“ (Свищов 23.10.2008), Асоциация на общини от южен централен район „Хебър“ (Пловдив, 27.10.2008) и Регионално сдружение на общини „Стара планина“ (Габрово, 21.10.2008). Последното обучение бе организирано в София на 5 декември 2008 г.

Бяха предоставени също така и консултации за общини за организиране и провеждане на конкурси по реда на Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане. Помощ по отношение на подготовката и организирането на конкурси потърсиха община Казанлък и община Габрово. Доставчици на социални услуги от Самоков и София (местните структури на Българската асоциация за лица с интелектуални затруднения – БАЛИЗ) също потърсиха помощ по повод взаимоотношенията им с общините при организиране на конкурси и поискаха конкретни препоръки за възникнали казуси в този процес.

През 2008 г. експерти на БЦНП участваха като лектори и организатори на други обучения. В началото на годината наш лектор представи темите: „Правна рамка на социалните предприятия в България“, „Социалното предприятие в Европа. Сравнителноправен анализ“, „Социалното предприятие в Европа. Добри практики“ на обучение, организирано от Клуб „Отворено общество“ в Смолян. През май като част от проекта „Предизвикателствата

на България в Социална Европа: предоставяне на качествени социални услуги в общността“ PHARE, „Развитие на гражданското общество“ 2005, изпълняван от Програмен и аналитичен център по европейско право, лектори от

БЦНП участваха в работна среща на тема „Предоставяне на качествени социални услуги в общността – законодателство и практики“ в София, а през септември, на заключителната конференция по проекта, представиха подготовения от тях анализ „Преглед на правната уредба на качеството и контрола на социалните услуги в Бъл-

гария“ и стратегически документ „Възможна ли е добра и ефективна регулация на стандартите за качеството на социалните услуги“.

През юни в Пловдив лектори на БЦНП представиха темите „Застъпничество“ и „Социално договаряне“ на обучения, организирани от Сдружение „3 нет“ за организации, работещи сферата на борбата срещу трафика на хора и деца. В началото на октомври наши експерти разказаха за предизвикателствата пред социалното договаряне в България и предоставянето на качествени социалните услуги на международна конференция „Форум на доставчиците на социални услуги в България“ организирана от Агенция Вижън във Варна. В края на ноември експерт на БЦНП изнесе презентация на тема „Социално договаряне, механизъм, предизвикателства, възможности“ на организираната от БАЛИЗ „Вяра, надежда и любов“ в Перник конференция относно изграждането на успешни публично-частни партньорства в социалната сфера и социалното договаряне. Участие в мероприятията взеха над 100 човека, както и заместник министър на труда и социалната политика Ясен Янев.

Подкрепа за НПО

451

Това е общият брой консултации и правна подкрепа, която предоставихме на неправителствени организации

и физически лица през 2008 г. В това число се включват 54 съдебни регистрации и съдебни промени, над 30 заявления за вписване в Централния регистър за юридически лица с нестопанска цел при Министерство на правосъдието, 343 консултации във връзка със статута, дейността на НПО и данъчния им режим, консултации относно социалното договаряне, доброто управление и други.

Следва да бъде отбелязано, че предоставяната от нас експертна правна помощ за поредна година продължава своето възходящо развитие.

www.bcnl.org

През 2008 нашият уебсайт достигна най-високата си средномесечна посещаемост от създаването му – 35 984 уникални потребители (при 22 007 през 2007 г.). Във

форума към сайта отговорихме на въпроси поставени в 81 теми, а в новинарския раздел публикувахме 41 съобщения. Базата данни за счетоводни услуги, започната през 2007 г., вече съдържа информация за специализирано счетоводство за фондации и сдружения в София, Благоевград, Варна, Велики Преслав, Велико Търново, Видин, Враца, Добрич, Мездра, Монтана, Пловдив, Разград, Русе, Смолян, Търговище и Шумен.

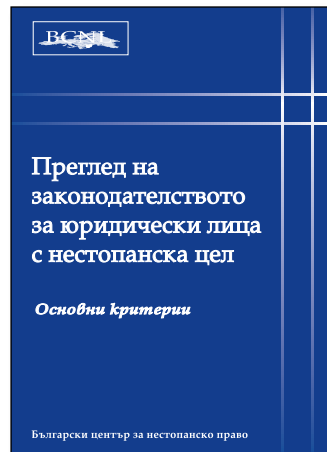

Публикации и изследвания

Публикации

Преглед на законодателството за юридически лица с нестопанска цел

Изданието представя преглед на законодателството за НПО, обхващащ не само съществуващата правна рамка, но и практиката по нейното прилагане. Целта му е да бъде направена оценка на състоянието на рамката за НПО в България на основата на предварително разработени критерии, както и да се очертаят сферите, в които е необходимо усъвършенстване на законодателната уредба и предприемане на мерки за преодоляване на съществуващите порочни практики.

Анализи

През 2008 екипът на БЦНП подготви следните правни анализи:

- *Преглед на българската правна уредба на участие на НПО в процесите на вземане на решения от: парламент, правителство, отделни министерства.*

- *Практики на участие на НПО при вземане на решения в отделни европейски страни*, в които се дават примери за: приемане на стратегически документи за партньорство между НПО и държавата; изработване на кодекси за консултации с НПО; създаване на специални отдели за работа с НПО в различни институции.

- *Сравнителен анализ върху правния режим на лобистката дейност* в отделни страни от ЕС, САЩ и на ниво Европейска комисия и Европейски парламент. В анализа бяха очертани основните модели за публичност на лобистката дейност и за избягване на конфликта на интереси при извършването на тази дейност.

Индекс за устойчивост на НПО на Американска агенция за международно развитие

БЦНП координира изработването на Индекса за устойчивост на НПО на Американската агенция за международно развитие за 2008 г. Това е инструмент, използван за изучаване на нивото на развитие и жизнеността на третия сектор в Централна и Източна Европа и Евразия. Всяка година група от експерти и представители на НПО оценява състоянието на сектора в конкретна страна въз основа на предварително зададени критерии и отговаря на въпроси свързани с правната рамка, организационния капацитет, финансовата устойчивост, застъпничество, предоставянето на услуги, инфраструктурата и публичния образ на НПО. Индексът се провежда за 12-а поредна година и ще бъде публикуван през 2009 г.

Екип и Настоятелство

Екип

Любен Панов – директор и осъществяващ цялостното ръководство на дейността на БЦНП, *от февруари 2009 – програмен директор*

Ралица Величкова – юрист, експерт правна рамка на НПО, финансова устойчивост и стопанска дейност, *от февруари 2009 – директор*

Надя Шабани – програмен директор, юрист и експерт в областта на правната уредба на НПО, социално договаряне, антидискриминация

Александър Йоловски – организационно развитие и финансова отчетност към донори, *от януари 2009 – финансов директор*

Мариета Димитрова – юрист, експерт в сферата на социалното договаряне и антидискриминация

Атанас Славов – юрист, експерт в сферата на правна рамка на НПО и социално договаряне

Павлета Алексиева – юрист, експерт правна рамка на НПО

Мила Боянова (*в отпуск по майчинство*) – юрист, експерт в сферата на социалното договаряне и антидискриминация

Надя Лазарова – счетоводство

Настоятелство

Дейвид Мур – председател

Вяра Мукова – Тонева

Светлана Георгиева

Стефан Клингелхофър

Иво Христов

Десислава Бижева

Любен Панов – *до февруари 2009 г.* – директор и член по право

Ралица Величкова – *от февруари 2009 г.* – директор и член по право

БЦНП благодарни за финансовата подкрепа на:

Trust for Civil Society
in Central & Eastern Europe

B | T | D The Balkan Trust
for Democracy

A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**ИНСТИТУТ
ОТВОРЕНО
ОБЩЕСТВО
СОФИЯ**

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До
Ръководството
на Фондация "Български център за нестопанско право"
София

ДОКЛАД ВЪРХУ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Ние извършихме одит на приложенния финансов отчет на "Български център за нестопанско право" (фондацията), включващ счетоводния баланс към 31 декември 2008 г. и отчет за приходите и разходите, отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и обобщеното оповестяване на съществените счетоводни политики и другите пояснителни приложения (от стр.8 до стр.13)

Мнение

По наше мнение финансовият отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти финансовото състояние на Фондация "Български център за нестопанско право" към 31 декември 2008 г., както и нейните финансови резултати от дейността и паричните потоци за годината, завършваща тогава, в съответствие с Националните стандарти за финансови отчети за малки и средни предприятия.

ДОКЛАД ВЪРХУ ДРУГИ ПРАВНИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ – Годишен доклад за дейността на фондацията към 31 декември 2008 година.

Ние прегледахме приложенния Годишен доклад на ръководството, изготвен от ръководството на Фондацията. Годишният доклад на ръководството не е част от финансовия отчет. Историческата финансова информация относно Фондацията, представена в Годишния доклад на Фондацията, съставен от ръководството, съответства в съществените си аспекти на финансовата информация, която се съдържа в годишния финансов отчет на Фондацията към 31 декември 2008, изготвен на база НСФОМСП. Отговорността за изготвянето на Годишния доклад за дейността на Фондацията се носи от ръководството на Фондацията.

За "АТА КО" ЕООД:

Радосвета Веселинова
Дипломиран експерт-счетоводител

26.02.2009 г.
София

БАЛАНС
на Фондация "БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО" към 31.12.2008 год.

АКТИВ				ПАСИВ			
РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ	Бел.	Текуща година	Прех. година	РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ	Бел.	Текуща година	Прех. година
		ХИЛ. АВ.	ХИЛ. АВ.			ХИЛ. АВ.	ХИЛ. АВ.
А. ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ				А. СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
I. Дълготрайни материални активи	3			I. Основен капитал			
1. Компютри, стопански инвентар		1	1	II. Резерви			
ОБЩО ЗА ГРУПА I:		1	1	1. Целеви резерви		114	108
				в т.ч. общи резерви		87	42
				ОБЩО ЗА ГРУПА II:		114	108
				ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ А:		114	108
				Б. ДЪЛГОСРОЧНИ ПАСИВИ			
III. Дългосрочни финансови активи	4						
1. Финансови активи държани за продажба		11	25				
2. Инвестиции в дъщерни предприятия		5	5	I. Финансирания за дълготрайни активи	6	1	1
Общо по група III		16	30				
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "А":		17	31	ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "Б":		1	1
Б. КРАТКОТРАЙНИ АКТИВИ				В. КРАТКОСРОЧНИ ПАСИВИ			
I. Вземания				I. Краткосрочни задължения	7		
1. Вземания по проекти		2	2	1. Данъчни задължения		2	2
ОБЩО ЗА ГРУПА I:		2	2	ОБЩО ЗА ГРУПА I:		2	2
II. Парични средства	5						
1. Парични депозити		208	120				
2. Парични средства в разплащателни сметки		27	27	II. Финансирания за дейността	8	137	69
ОБЩО ЗА ГРУПА II:		235	147	ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "В":		139	71
III. Разходи за бъдещи периоди							
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "Б":		237	149	СУМА НА ПАСИВА (А+Б+В)		254	180
СУМА НА АКТИВА (А+Б)		254	180				

ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ
на Фондация "БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО" за годината, завършваща на 31.12.2008 год.

Наименование на разходите	Бел.	Текуща година	Предх. година	Наименование на приходите	Бел.	Текуща година	Предх. година
		хиЛ. лв.	хиЛ. лв.			хиЛ. лв.	хиЛ. лв.
I. РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА				I. ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА			
А. Разходи за регламентирана дейност	10			А. Приходи от регламентирана дейност	9		
1. Разходи по проекти		108	151	1. Приходи от дарения под условие		108	152
ВСИЧКО А:		108	151	ОБЩО I		108	152
Б. Административни разходи				II. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ	11		
ОБЩО I:		108	151	1. Приходи от лихви		5	3
II. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	11			2. Положителни курсови разлики		4	3
1. Отрицателни курсови разлики		8	5	ОБЩО II:		9	6
ОБЩО II:		8	5	III. ПЕЧАЛБА ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ		5	40
III. ОБЩО РАЗХОДИ		116	156	IV. ОБЩО ПРИХОДИ		122	198
IV. РЕЗУЛТАТ		6	42	ВСИЧКО		122	198
ВСИЧКО		122	198				